

Medical & Dental health care for infective endocarditis prophylaxis

กลุ่มงานคัลยกรรมทรวงอก,
กลุ่มงานทันตกรรม, กลุ่มงานอายุรกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อเยื่อหัวใจ
2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล ผู้ป่วยและญาติในการดูแลป้องกันภาวะเสี่ยงติดเชื้อเยื่อหัวใจ
3. มีแนวทางปฏิบัติร่วมกันในการดูแลป้องกันและรักษาผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อเยื่อหัวใจ

วิธีดำเนินการ

1. ประชุมร่วมระหว่างคณะทำงาน สร้างเกณฑ์ในการส่งต่อ/วิธีการ/ผู้ประสานงาน
2. ส่งต่อผู้ป่วยเพื่อให้การดูแลรักษา ร่วมกัน
3. After Action Review หลังจากดำเนินการ 1 เดือนแรก
4. ดำเนินการ/ประเมินผลจาก ผู้ป่วย ญาติ บุคลากรที่ร่วมดำเนินกิจกรรม
5. ประเมินครั้งสุดท้าย ส่งแนวทางการพัฒนาให้เกิด Best Practice

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

จากผลการปฏิบัติงานในรอบ 5 เดือน กลุ่มงานศัลยกรรมรວงออก ส่งต่อผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อที่เยื่อหุ้มหัวใจ เพื่อตรวจประเมินและวางแผนการรักษาทางทันตกรรม จำนวน 95 ราย ในจำนวนนี้ ผู้ป่วย 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 88 ของผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อที่เยื่อหุ้มหัวใจ ได้รับการรักษาและป้องกันที่กลุ่มงานทันตกรรม เนื่องจากมีหัตถการชนิดรูก้ำ และโอกาสเกิดลิ่มเลือดอุดตันสูง ส่วนผู้ป่วยอีก 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 12 เป็นหัตถการชนิดไม่รูก้ำ และโอกาสการเกิดลิ่มเลือดอุดตันต่ำ จึงส่งรักษาต่อ รพ.ใกล้เคียงได้ โดยมีหนังสือส่งตัวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

ผู้ป่วยที่เข้ารับบริการระหว่าง 4 มิ.ย.- 24 ก.ย. (จำนวน)	ผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจรักษาที่กลุ่มงานทันตกรรม	ผู้ป่วยที่ได้รับการส่งต่อไปโรงพยาบาลใกล้เคียง
95 ราย	84 ราย	11 ราย

1.1 จัดทำทะเบียนผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงโรคติดเชื้อเยื่อหุ้มหัวใจ/แจกสมุดคู่มือผู้ป่วย

1.2 ผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงโรคติดเชื้อเยื่อหุ้มหัวใจ ที่ส่งปรึกษาทันตกรรม ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน-24 กันยายน 2564 มีจำนวน 95 ราย ได้รับการตรวจและวางแผนการรักษา

1.3 ผู้ป่วยทั้งหมดและญาติ ได้รับความรู้ ในการดูแลสุขภาพช่องปากที่เหมาะสม และมีความพึงพอใจในการรักษา โดยสุ่มตัวอย่างผู้ป่วย 20 ราย สอบถามความพึงพอใจภายหลังการรับบริการ พบว่าอยู่ในระดับดี และ ดีมาก ทั้งหมด ดังตาราง

สรุปแบบประเมินความพึงพอใจ

จำนวนผู้ป่วยที่ประเมินความพึงพอใจ (ราย)	5 ดีมาก		4 ดี		3 ปานกลาง		2 น้อย		1 ไม่พึงพอใจ	
	จำนวน (ราย)	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน (ราย)	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน (ราย)	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน (ราย)	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน (ราย)	คิดเป็นร้อยละ
20	15	75	5	25	0	0	0	0	0	0

1.4 ผู้ป่วยได้รับการประเมินสุขภาพช่องปาก และทำสมุดคู่มือประจำตัวผู้ป่วยเพื่อติดตามการรักษาทางทันตกรรม อย่างต่อเนื่อง

สิ่งที่ได้จากการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

1. ผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อที่เยื่อหูหัวใจ ที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจ ซ่อมลิ้นหัวใจ ได้รับความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตัวและดูแลสุขภาพช่องปากอย่างเหมาะสมถูกต้องด้วยตนเอง (Self care behavior)
2. ผู้ป่วยทุกคนได้รับยาปฏิชีวนะก่อนการรักษาอย่างถูกต้อง ในการป้องกันภาวะเยื่อหูหัวใจอักเสบ
3. ผู้ป่วยและญาติทราบอาการแสดงของภาวะเยื่อหูหัวใจอักเสบ ที่อาจเกิดขึ้นหลังทำฟันและมาพบแพทย์ได้ทันเวลาและได้รับคู่มือประจำตัวผู้ป่วยทางทันตกรรมที่มีความเสี่ยง IE
4. ผู้ป่วยได้รับการประเมินความเสี่ยงภาวะเลือดออก และภาวะการณเกิดลิ่มเลือด ในกรณีที่ต้องหยุด ยาป้องกันการแข็งตัวของเลือด ต้องมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างแพทย์ ทันตแพทย์ และผู้ป่วย อย่าง เหมาะสม
5. มีการจัดตั้งคลินิกสุขภาพช่องปากเพื่อผู้ป่วยภาวะเสี่ยงเยื่อหูหัวใจอักเสบด้วยวิสัยทัศน์ Prompt Treatment & Proper Treatment Plan เกิดระบบ Seamless health care และมีการนำเครื่องมือชนิดใหม่เข้าร่วมให้การดูแลผู้ป่วย เช่น LLLT Laser
6. มี Protocol การใช้ยา Antibiotic drug และการรักษาทันตกรรมในผู้ป่วยที่มีความเสี่ยง IE
7. ผู้ป่วยและญาติเกิดทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพช่องปาก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ได้ใกล้ชิดและแลกเปลี่ยนความรู้กันได้มากขึ้น
2. ผู้ป่วย ญาติได้รับความรู้และวิธีการดูแลตนเองที่บ้านอย่างถูกต้อง
3. แนวทางการติดต่อระหว่างผู้ป่วย ญาติ และทันตแพทย์ในการดูแลภาวะแทรกซ้อนหลังหัตถการ
4. แนวทางเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลชุมชนเครือข่าย ใน Maintenance Oral Care phase

ตัวอย่างสมุดคู่มือประจำตัวผู้ป่วย IE

การ "แปรงฟันแรงๆ" อย่างไรดี

1. วางแปรงฟันให้เอียงห่างจากขอบ 45 องศา
2. สบฟันบนและล่างโดยวนซ้าย-ขวา 4-5 นาที และ ใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางดันแปรงลงบนเหงือก
3. สบฟันในช่องโหล่โดยวนซ้าย-ขวา และใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางดันแปรงลงบนเหงือก
4. สบฟันบริเวณคอหอย โดยถูกลิ้นกับแปรงฟัน
5. แปรงลิ้น โดยถูกรอยแปรงลงจากโคนลิ้น สบลิ้นจนสะอาดทุกๆ 4-5 นาที

เอกสารประจำตัวผู้ป่วยมีความเสี่ยงโรคติดเชื้อเยื่อหุ้มหัวใจ

ชื่อ อายุ

HN วินิจฉัย

การตรวจช่องปากและวางแผนการรักษาครั้งแรก

วันที่

1. ดอนฟัน

8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
2. ขูดฟัน

8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
3. ขูดหินปูน

..... pre med ATB

..... post op transamin

..... เตรียม surgical stent

การติดเชื้อเยื่อหุ้มหัวใจ : IE Infective Endocarditis

1. เยื่อหัวใจอักเสบเป็นการติดเชื้อของเยื่อหุ้มหัวใจ มักจะรวมถึงลิ้นหัวใจด้วย เป็นอาการที่พบน้อยแต่อันตราย
2. การติดเชื้อเยื่อหุ้มหัวใจเกิดได้กับทุกคน แต่กลุ่มที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นได้แก่
 - โรคบางอย่างที่มีผลกระทบต่อหัวใจ
 - ผู้ที่ใส่ลิ้นหัวใจเทียม (heart valve)
 - ผู้ที่มีภาวะกล้ามเนื้อหัวใจหนา hypertrophic Cardiomyopathy
 - ผู้ที่มีประวัติการติดเชื้อเยื่อหุ้มหัวใจ
 - ภาวะโรคหัวใจแต่กำเนิด
3. การไม่ทำความสะอาดช่องปากจะทำให้เกิดคราบจุลินทรีย์ เป็นแหล่งของเชื้อโรค เพิ่มโอกาสเกิดแบคทีเรียเข้าสู่กระแสเลือดได้ แม้แต่การรับประทานอาหาร เช่น อาหารสุกๆ ดิบๆ ก็สามารถเกิดแบคทีเรียเข้าสู่กระแสเลือดได้

จะลดความเสี่ยง การเกิดภาวะการติดเชื้อเยื่อหุ้มหัวใจอย่างไร

1. การดูแลทันตสุขภาพ
 - ทำความสะอาดฟันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกับการใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์
 - พบทันตแพทย์เป็นประจำ
 - ลดอาหาร / เครื่องดื่มที่มีน้ำตาล
 - ลดการสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์
2. ดูแลผิวหนัง
 - ทำความสะอาดด้วยสบู่และน้ำ
 - งดการสัก

